

دلایل تاریخی رد سکولار بودن امیرکبیر

۱۹ دی ۱۳۹۳ ساعت ۲۰:۵۰

تاریخ‌پژوه و نویسنده با طرح این پرسش که اگر امیرکبیر دنبال سکولاریسم بود چرا علما و مراجع روحانی آن زمان علیه او فتوا ندادند و قیام نکردند؟ اظهار داشت: او اگر اندیشه سکولاریستی داشت، فتنه‌گران باب را سرکوب نمی‌کرد

امیر کبیر شخصیتی بحث‌برانگیز در تاریخ معاصر ایران است طرفداران و منتقدان سرسخت دارد طرفداران امیر معتقدند که آیا او با اصلاحاتی که آغاز کرد در میان بسیاری از متجددین سالیان پس از خود به عنوان نمادی از نوگرایی و پیشرفت و توسعه‌خواهی شناخته شد اما دیگرانی هم هستند که او را به واسطه بی‌توجهی به بخش‌های دیگری از مدرنیسم چون حکومت مردم و گذر از استبداد مطلقه سرزنش می‌کنند؟

پاسخ درست به این پرسش‌ها وظیفه ماست چون نه می‌خواهیم از بزرگانمان اسطوره بسازیم و نه همچنین بزرگانی که بزرگ باشند را از اوج قله‌های اوراق تاریخ به ته دره بدنامی بیاندازیم. مردی که صدارتش به ۴ سال نرسید آن اندازه بزرگ بود که حسرت تاریخی ایرانیان بدل شد و مکث طولانی هر ایرانی وطن دوست را موجب شد تا برای لحظه‌ای در این دنیای پرشتاب روی این مرد تاریخی توقف کند و این پرسش را در کنج ذهنش مطرح کند که اگر امیر می‌ماند. ایران سرنوشتی دیگر پیدا می‌کرد. برخی از او با توجه به رهیافتی که از توسعه و پیشرفت امروزی دارند بدون توجه به ملزومات آن روزگار و امکانات آن دوران مهر استبداد بر پیشانی این مرد بزرگ می‌زنند و یا قبای سکولار بر تن مردی می‌پوشند که قتنه باب را خاموش کرد و به همین دلیل او را از آزاد مردی دور می‌دانند و برای مکشوف شدن این مرد با غلامرضا خارکوهی که در دفتر اوراق تاریخ به حقیقت تاریخی می‌اندیشد به گفت‌وگو نشستیم که امیر کبیر سکولار بود و یا دیندار؟ بعد از یادآوری کوتاهی از اقدامات امیر کبیر این گفت‌وگو تقدیم می‌شود:

«میرزا محمد تقی خان فراهانی» شهره به «امیر کبیر» یکی از صدراعظم‌های ایران در دوران ناصرالدین شاه قاجار است. او در دوران صدرات خود قطار اصلاحات را با چند صد واگن و به منظور توسعه همه جانبه به راه انداخت شعارش حضور «افراد قابل و عاقل» بر سرکارها بود؛ روزگار امیر روزگار قحط الرجالی امین و آگاه و دشمن‌شناس هم بود... او مناصب بدون کار را حذف، با القاب و عناوین مبارزه عملی کرد؛ به حفظ آثار تاریخی، توسعه صنعت، تنظیم امور مالیاتی، مبارزه جدی با رشوه و ارتشا پرداخت. حقوق مفت خوران را قطع کرد، تاسیس بیمارستان، تقویت و ساماندهی ارتش، ایجاد نیروی دریایی، ساخت کارخانه شکر ریزی، قند سازی، نخ ریزی، کاغذ سازی را در دستور کار اجرایی قرار داد. غلام رضا خارکوهی در مورد امیر کبیر اظهار داشت: واقعیت این

است که امیر کبیر نه سکولار بود و نه مخالف دین، بلکه یک دولتمرد مسلمان بود و به حفظ ارزشهای اسلام و تشیع باور داشت.

وی با طرح این پرسش که اگر امیر کبیر دنبال سکولاریسم بود چرا علما و مراجع روحانی آن زمان علیه او فتوا ندادند و قیام نکردند؟، اظهار داشت: او اگر اندیشه سکولاری داشت فتنه گران باب را سرکوب نمی کرد، و به جای مبارزه با دخالت‌های روس و انگلیس، پای آنها را به ایران باز می کرد، و پادشاه نالایق قاجار هم جرات نمی کرد او را از صدارت عزل کند و به قتل برساند.

خارکوهی ادامه داد: متأسفانه امیر کبیر بخاطر خدمات ارزنده اش مورد کینه و عداوت دشمنان داخلی و خارجی قرار گرفت و به طور ظالمانه در بیستم دی ماه سال ۱۲۳۰ شمسی به دستور ناصرالدین شاه به قتل رسید.

وی با بیان اینکه چندی پیش یکی از سخنرانان همایش وحدت حوزه و دانشگاه طی سخنانی در حق امیر کبیر کم لطفی کرد و او را سکولار نامید، افزود: در حالی اینگونه حرف‌ها کمکی به وحدت دو نهاد ارزشمند حوزه و دانشگاه که نمی کند هیچ، بلکه برای جوانان ما این ذهنیت را بوجود می آورد که چرا شخصیت بزرگ و شایسته ای مثل امیر کبیر با آن همه خدمات ارزنده، بعد از ۱۶۲ سال از شهادتش مورد بی مهری قرار می گیرد؟!*

*امیر کبیر شهید راه عزت و استقلال ایران است

این مورخ ادامه داد: بدون شک امیر کبیر شهید راه عزت و استقلال ایران است و ما نباید بخاطر وجود دو استاد سکولار در دارالفنون خدمات برجسته این بزرگمرد عصر آشفته قاجار را نادیده بگیریم. در حالی که همین الان در برخی از دانشگاه‌ها و مراکز علمی و فرهنگی کشور ما برخی‌ها هستند که سکولارتر از اساتید دارالفنون است و بنیان‌های فکری و اعتقادی دانشجویان عزیز ما را تخریب می‌کنند، حتی این افراد با کتاب‌ها و مقالات خود جاده صاف کن سکولاریسم هستند و بدترین ضربه‌ها را به ارزش‌های دینی جامعه می‌زنند. اما متأسفانه کسی با آنها کاری ندارد.

وی گفت: اما تاریخ خدمات و زحمات امیر کبیر این مرد بزرگ را فراموش نمی‌کند. چون امیر کبیر به دنبال عزت و سربلندی و استقلال و ترقی و رفاه مردم ایران بود. او وزیری مسلمان بود که با تاسیس دارالفنون به عنوان نخستین مرکز آموزش عالی و تخصصی ایران به سبک جدید، می‌خواست به جای اعزام جوانان ایرانی به اروپا، آنها را در داخل ایران و با فرهنگ خودی نیروهای متخصص و تحصیلکرده تربیت کند و این اقدام در دوره جاهلیت قاجاری خدمت بزرگی به ملت ایران است.

خارکوهی با اشاره به اینکه امیر کبیر وارسته‌ترین و با عرُضه‌ترین وزیر اعظم دوره قاجار استگفت: به همین دلیل او از یک طرف همواره از سوی پادشاه نالایق قاجار و درباریان مُفتخورش، و از طرف دیگر توسط دولت‌های روسیه و انگلیس تحت فشار و کارشکنی بود.

این مورخ ادامه داد: امیر چشم طمع دول روسیه و انگلیس را از تمامیت ارضی و استقلال ایران کور کرد و حقوق کلان شاه و درباریان را کاست و برخی را هم قطع کرد. بنابراین امیر کبیر در عصر خود، هم قهرمان مبارزه با استعمار خارجی بود و هم قهرمان مبارزه با استبداد داخلی و فساد حکومتی.

*امیر کبیر وحت قومی و یکپارچگی اراضی ایران را حفظ کرد

وی با بیان اینکه امیر کبیر به وحدت قومی و یکپارچگی ارضی ایران می اندیشید و مانع تجزیه ایران شد. گفت: امیر طرفدار مردم محروم و طبقه مستضعف جامعه بود و با فساد مالی و اداری ماموران و حکام دولتی و شاهزادگان و آقازادگان به شدت مبارزه کرد. دنبال تحقق دولتی پاک و خدمتگزار ملت و استقلال و سربلندی کشور ایران بود.

*امیر کبیر صدارتش کمتر از ۴ سال طول کشید

خارکوهی با بیان اینکه ما باید بدانیم که همه وزرا و مقامات دولتی قدیم و جدید در دوران مسئولیت خود کاستی‌هایی داشته‌اند و هیچکدام گل بی عیب نبوده‌اند، گفت: نباید شخصیت بزرگ و ارزنده‌ای مثل امیر کبیر که فقط سه سال و چند ماه حکومت کرده را به خاطر وجود اندک مشکلی در دولتش، نسبت سکولاریسم و ضد دینی بدهیم و او را بد نام کنیم.

وی تاکید کرد: ما باید در بررسی عملکرد هر شخصیت، آن را در ظرف زمانی خودش ارزیابی کنیم. مگر ما چند تا شخصیت موثر مثل امیر کبیر در تاریخ ایران داریم که او را طرد می کنید؟

این مورخ یادآورد شد: رهبر معظم انقلاب در سال ۱۳۶۸ با تجلیل از امیر کبیر فرمودند: «در طول هفتاد سال اخیر، به جز عده معدودی از قبیل امیر کبیر و بعدها هم چند نفری که بسیار معدود بودند، بیشتر کسانی که زمام امور تحصیلات عالی در این کشور به‌دست آنها بوده است و مسائل آموزش عالی به اراده و تدبیر آنها ارتباط پیدا کرده، بقیه کسانی بوده‌اند که منافع ملت ایران در مقابل منافع بیگانگان، برای آنها از هیچ رجحانی برخوردار نبود.»

وی در پایان خاطر نشان کرد: هر ملتی به مردان بزرگ خود ارج می‌گذارد پس ما هم وظیفه داریم نام مرد بزرگی مثل امیر کبیر را در تاریخ ایران زنده نگه داریم و مقام او را ارج نهمیم و ارج نهادن به بزرگان را حتی به کودکان و جوانان و دانشجویان خود نیز بیاموزیم.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariqh.com/news/22651/دلايلا-تاريخي-رد-سكولار-د-تاريخي-دلايلا/22651>